

CHRISTOPHER
JAMISON O.S.B.
Å FINNE NÅDEN SPRÅK
GJENOPPDAGELSE AV
DET TRANSCENDENTE
EFREM FORLAG 2023

— “ —
For tredje gang har Christopher Jamison lyktes med å formidle klostervisdom til moderne mennesker, godt hjulpet av Torgeir Bygstads sikre oversettelse.

— ” —

Vellykket formidling av klostervisdom

OMTALT AV JAN SCHUMACHER

En eneste gang nevnte Jon Fosse ordet «Gud» i sitt Nobelforedrag, men det var nok til at det vakte stor oppsikt. Dermed fikk vi bekreftet noe som en annen nobelprisvinner i litteratur, irlenderen Seamus Heany, hadde konstatert for mange år siden: «Den største forandringen i min levetid er at det transcendent er blitt borte i all vår språklige omgang».

Sitatet er utgangspunktet for boken Christopher Jamison har skrevet. Den stiller spørsmålet om det er mulig å bøte på dette, eller om utviklingen bare går videre i samme retning. Og at det lengste vi kan strekke oss til, er som den nyinnsatte danske kongen, en vag henvisning til «noe som er større enn oss». Det kan som kjent være så mangt.

EN FORMIDLENDE BENEDIKTINER

«Å finne nådens språk» er den tredje boken av Christopher Jamison utgitt på norsk av Efrem forlag. Jamison er administrativ leder for kongregasjonen av engelske benediktinerklostre. Han må trygt sies å være denne klosterordenens ansikt utad på de britiske øyer. Det hele startet i 2005 med Reality-serien «The Monastery» der en gruppe unge menn med høyst varierende (eller ingen) religiøs bakgrunn tilbrakte en måned i retrett i benediktinerklosteret Worth Abbey, der Jamison var abbed og læreboken Benedikts regel. Noen av oss var så heldige å oppdage disse programmene på svensk fjernsyn (NRK sendte dem aldri), og vi glemmer aldri de enkle, åpenhjertige og naturlige samtalen om Gud mellom klosterbrødrene og de unge mennene. Fremdeles, neste tjue år senere får denne anmelder gåsehud ved minnet om noen av de møtene mellom unge mennesker av i dag og en nesten femten hundre år gammel vei viser i å søke Gud.

I de to foregående bøkene på norsk, «Ditt

hellige rom» og «Lykke», ville Jamison formidle klostervisdom for moderne mennesker, og kilden han øste av, var Benedikts klosterregel. I denne nye boken – «Å finne nåden språk» – har han oppsøkt dem som har arbeidet så nært med språket at de har blitt i stand til å fornemme fraværet av «det transcendent i vår språklige omgang», for å bruke Heanys uttrykk, – eller «nådens språk» som Jamison kaller det. Og forfatterne det gjelder, kommer fra høyst ulik bakgrunn både i tid og rom: fra vår vestlige verden og fra Østen, fra vår egen tid og tilbake til kristen middelalder. Her er inspirerende og dyptloddende lesninger av japanske Shusako Endo og Marylinne Robinson, Johannes av Korset og Teresa av Avila, for å nevne noen.

FRAVÆRET AV DET TRANSCENDENTE I SPRÅKET

Mange trodde (og tror fremdeles) at verden skulle bli et bedre sted dersom gudelig snakk kunne opphøre. Jamison deler ikke den optimismen. Tvert imot påstår han at de språklige omgangsformene i samfunnet er blitt mer og mer nådeløse. Taushet om Gud hjalp visst ikke mot dømmesyken. Var det bortfallet av den rettferdige dommeren som gjorde at dommene kommer fra alle kanter, for ikke å si «plattformer»? Hvorfor blir språket så terapeutisk? Hvorfor gjøres mennesker til «klienter» som «sliter»?

Nå er fraværet av det transcendent i språket, eller rettere sagt: det paradoksale ved gudsnærværet, en erfaring som den kristne tradisjonen alltid har kjent til, og ikke minst har klostertradisjonen holdt denne erfaringen levende. Og det finnes mange diktere som har påpekt dette. Den walisiske poeten R. S. Thomas beskrev det slik: «Det finst eit stort fråvær som er som eit nærvær», og han fortsetter: «Eg

moderniserer anakronismene i språket, men Gud er ikkje meir nær enn før».

KUNSTEN Å LYTTE

Jamison faller ikke i moderniseringsfellen. Boken hans er heller ikke ment som et bidrag til kristen apologetikk. Solid plantet i den benediktinske tradisjonen hjelper han oss først og fremst til å lytte til hva andre sier, og til hva vi selv sier. Dette er første trinn til å lære ydmykhet, og det er kun gjennom ydmykheten vi blir i stand til å stå ved nådens språk. Det er lett å legge skylden på alle andre for sekulariseringen av språket. Jamison retter søkelyset mot oss selv. Er ordene om Gud som hugget i sten, vil de forvitte; nådens språk er som såkorn som kan bære frukt i Guds time.

Ord er mye mer enn det vi sier. Og fornyelsen starter heller ikke der. Først av alt dreier det seg om å lytte, deretter om å snakke, hvor det blant annet handler om å finne sin egen stemme. Neste «trinn» er viet det å skrive: «Vi skriver ikke for å bli forstått, men for å forstå». Så følger kapitlet om å lese, der forfatteren gir oss et dypdykk i Marylinn Robinsons roman «Jack». Det siste kapitlet, noe av et høydepunkt i boken, handler om «å lese situasjonen» – det vil si å utvikle åndelig dømmekraft, eller «discretio». Dette er et begrep som gjerne forbindes med den ignatianske tradisjonen og jesuittene, men ordet hører til vokabularet i Benedikts klosterregel.

For tredje gang har Christopher Jamison lyktes med å formidle klostervisdom til moderne mennesker, godt hjulpet av Torgeir Bygstads sikre oversettelse. Om noe skulle påpekes, måtte det være at det mangler henvisning til norske utgaver i litteraturlisten, der disse finnes, for eksempel Efram forlags egen utgave av Benedikts klosterregel, Den norske samlagets utgave av Augustins Bekjennelser, og Marylinn Robinsons romaner som er utgitt av Cappelen Damm. •

BLIKK I ARKIVET

Blikk i arkivet er en spalte som trekker frem klipp fra gamle numre av St. Olav. Takket være arbeidet med å digitalisere alle numrene er dette blitt enklere enn noen gang. Digitale versjoner kan leses i sin helhet på katolsk.no. Disse klippene kommer fra det aller første nummeret.

FRA: ST. OLAV. KATHOLSK
TIDENDE, 1/1889

Hvad vi vil.

Med nærværende nummer begynder „St. Olav“ egentlig at udgaa fra det norske apostoliske Præfekturs trykkeri som en katholsk tidende. Idet den vælger St. Olav til sit navn og istemmer hans løsen, stiller den sig under denne vor norske skytspatrons banner. Og det sker fuldt berettiget, da vor lære er hans tro, Norges ældgamle legale religion, der ved vold og list er bleven vore i troen fraskilte landsmænd røvet — den, vi nu ved “ret og sandhed“ vil søge dem gjenerhvervet.

Politisk oversigt.

I England kjæmper endnu bestandig de liberale Gladstonianere forgjæves imod de haardnakkede konservative for det katholske Irlands frigjørelse fra det ulidelige tryk, det allerede i aarhundreder sukker der. Dog vender den offentlige mening sig mere og mere til gunst for Irland. Medens slaveriet opretholdes i Irland, besluttede Underhuset den 27de mars at faa en konferens i stand til afskaffelse af slaveriet i Afrika. Vistnok er det smukt, at England deltager i dette af kardinal Lavigerie prædikede korstog, men følgerigtigt er det ikke.

Nordisk ugeblad.

Det er „St. Olav“ en kjær pligt, ved sin første fremtræden hjerteligst at hilse sin ældre skandinaviske broder, det i Kjøbenhavn udkommende Nordisk Ugeblad. Under forskjellige navne har det nu allerede i 37 aar staaet ene paa pressens valplads og forsvaret Kirkens hellige interesser; med freidigt, altid usvækket mod er det stedse traadt i skranken for Guds sag i tunge som i lyse tider. Vi kan ingen bedre ros give end vor erklæring om at ville bestræbe os for at efterfølge dets eksempel; og vi skal kjæmpe trofast, ufortrødent ved dets side.

Blandinger.

Eiffeltaarnet i Paris er færdigt, og for bygherren, Hr. Eiffel, er øieblikket til at sikre sig lønnen i klingende mynt kommet. Dette sker ved, at han grunder et „aktieselskab til udnyttelse af Eiffeltaarnet“. Selskabets grundkapital er 5,100,000 fracs, tilveiebragt ved 10,200 aktier paa 500 frcs. Hr. Eiffel overlader selskabet det færdige taarn med ret til at udnytte det i 20 aar, efter hvilken tid det bliver byen Paris' eiendom, da den har tilskudt 1½ million til byggeudgifterne.